

Bartoněk, Antonín

[Kodzu, H. Greek grammar]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1961, vol. 10, iss. E6, pp. 297-298

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109031>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

vykládá, proč a za jakých okolností Constantinus labara užil, zabývá se jeho etymologií a posléze se pokouší vystihnout Kristův monogram, který na něm byl, podle dosti temného básnického výkladu Paulina z Noly graficky. V Eggerově spisku je tedy podán hutnou, ale jasnou formou obraz celého problému i jeho řešení.

Josef Češka

E. L. Bennett, J. Chadwick, M. Ventris, The Knossos Tablets, Second edition with corrections and additions by J. Chadwick with the assistance of F. W. Householder. Bulletin of the Institute of Classical Studies of the University of London, Supplement No. 7, London 1959. Stran VI + 137. Cena 5 s.

Rychlý postup mykénologických studií v celém světě si neustále vyžaduje nového vydávání textů psaných lineárním písmem B. Druhé vydání publikace *The Knossos Tablets* (o prvním vydání viz v AO 26 /1958/, 680—684) není sice kniha, která by se vyrovnala Bennettovým *The Pylos Tablets* z r. 1955, nebo dokonce jeho *The Mycenae Tablets* z r. 1958, vzhledem k tomu však, že knosských nápisů je více, jsou všeobecně v horším stavu a méně jim rozumíme, budeme asi muset ještě nějakou dobu počkat, než se podaří vydat dílo, které by obsahovalo všechny knosské texty nejen v přepise latinkou, nýbrž i ve faksimiliích a v normalizované lineární transkripci (jako je tomu v *Pylos Tablets*) nebo dokonce zároveň i na fotografiích (jako je tomu v *Mycenae Tablets*).

Změny proti prvnímu vydání jsou v různých oddílech recenzované práce různě četné a různě rozsáhlé. Na str. 1—96, kde jsou zachyceny texty, které byly nalezeny a přepsány do r. 1950 (inv. č. 1-6069), bylo provedeno jen velmi málo změn, zčásti i proto, že dosud nebylo možno provést zcela dostačující revizi těchto dokumentů. Přesto nelze již do budoucna očekávat v této části práce nějaké další velké opravy, neboť většina z těchto textů byla podrobena důkladnému kritickému rozboru již před vyjitím prvního vydání. Větší pozornost věnovali autoři druhého vydání zlomkům, které poprvé přepsali Ventris a Chadwick v r. 1955 (inv. č. 7000—8075); tyto tabulky znovu prohlédl Chadwick v r. 1958 a dosti přitom pozměnil různá dosavadní čtení (srov. str. 97—119). Konečně na str. 120—122 je připojeno několik desítek fragmentů nalezených od r. 1955. Jde o inv. č. 8100—8146, avšak s mezerou mezi č. 8115 až 8120. Z těchto zlomků bylo prvních 16 uveřejněno již v *ABSA* 52 (1957), 147—151, ostatní nebyly dosud publikovány. Práce je uzavřena obsáhlou klasifikační konkordancí knosských textů ke stranám 1—96 (ostatní texty konkordanci nepotřebují, neboť jsou většinou již řazeny podle obsahových kritérií). Praktičnost knihy doplňuje dvojitý dvojstránkový seznam fonetických i ideografických znaků lineárního písma B, jeden pevně s knihou spojený a druhý volně vložený. Rozdíly proti vydání z r. 1956 na tomto seznamu nejsou, jakkoli se na str. II v úvodu knihy hovoří o tom, že se podařilo identifikovat jeden nový slabičný znak (fonetická hodnota dvo místo dosavadního čtení wo-wo; jde o spojení dvou znaků wo, jednoho obyčejného a druhého obráceného) a jeden nový ideogram.

Práce znamená nový krok vpřed na cestě mykénologických objevů, je si však třeba přát, aby již co nejdříve vyšla plánovaná edice knosských tabulek s faksimiliemi, normalizovanými lineárními přepisy a fotografiemi.

Antonín Bartoněk

H. Kodzu, Greek Grammar, Tokio 1960, stran XVIII + 476.

Prof. Kodzu vydal v minulém roce normativní gramatiku starořeckého jazyka psanou japonsky. Toto zjištění sice na první pohled odrazuje českého čtenáře, při bližším prohlédnutí knihy sezná však i český klasický filolog, že leccos z této knihy může být pro něho poučným. Především je cenný autorův úvod do dějin řečtiny (str. 1—18). I bez znalosti japonštiny poznáme v autorovi zasvěceného znalce řeckých dialektů a najdeme tu sestavený cenné přehledy zvlášt-

ností, typických pro ten či onen dialekt (budiž tu poznamenáno, že autor pokládá arkadokyperštinu spolu s pamfylštinou za samostatnou větev předdorské řečtiny, oddělenou od aiolštiny i ionštiny; srov. str. 7). Pozornost je v úvodu věnována i výsledkům vzešlým z rozluštění lineárního písma B (str. 5). Důsledný zřetel k řeckým nářečním formám je uplatňován i v dalších oddílech práce, jak v hláskosloví (str. 19—47), tak v tvarosloví (str. 49—243) a je přitom neustále doprovázen autorovým přihlížením k starším vývojovým obdobím řečtiny. To je jeden z velkých kladů práce, který z knihy vlastně napolo činí historickou mluvnici řečtiny, podobně jako se s tím setkáváme u nás ve Varclově vydání Niederlovy mluvnice. A druhý klad díla spočívá v tom, že je v něm sebráno mnoho dokladového materiálu k jednotlivým mluvnickým jevům, formacím a kategoriím a že je tento materiál velmi účelně a přehledně sestaven. I v tom vidíme jistou obdobu nejnovějšího vydání Niederlovy mluvnice. Zvláště kladně to pocítujeme ve výkladu o tvarosloví (zde jsou velmi cenné zejména rozsáhlé výklady o tvoření slov; na str. 105—134) a snad ještě více v syntaxi. Tato poslední část knihy zahrnuje na 200 stran (str. 245—445) a obsahuje velké množství příkladů s přesnými citacemi. To vše činí z Kodzuovy práce knihu, která může být zejména z pedagogicko-metodického hlediska velmi instruktivní pro toho, kdo se již předtím důkladně seznámil s různými typy starořeckých normativních mluvnic a má tedy předpoklady pro to, aby i bez znalosti doprovodného textu dovedl řeckých slov a textů v práci obsažených používat k materiálovému rozšíření a prohloubení svých znalostí.

Antonín Bartoněk

Platonis Epinomis commentariis illustrata (edidit *Franciscus Novotný*). In aedibus Academiae scientiarum Bohemoslovenicae, Praegae 1960, p. 246.

Potřeba moderních komentářů Platónových spisů z doby jeho stáří byla několikrát v poslední době zdůrazněna. Jejich pomocí lze totiž dospět jak ke konečnému řešení některých problémů, tak zejména osvětlit otázky stavby těchto spisů, ba dokonce v některých případech i autorství. Tím větší je tedy tato potřeba u spisů, kde Platónovo autorství je dosud považováno za sporné. Mezi ně patří i *Epinomis*.

Epinomis, Dodatek k zákonům, je menší spis, v němž se objevuje silné působení pythagoreismu. Má tedy tento nevelký spis pro náležité poznání Platónova posledního údobí značný význam. Bez ohledu na to, že je to dílo, v němž se mysticko-idealistická filosofie objevuje zvlášť silně, má vydání komentovaného textu též velký dosah, neboť se v něm objevují problémy, které jsou významné pro poznání pozdějších názorů, např. demonologie a astronomické teologie vůbec.

Vydání pořídil badatel nad jiné povolání, který svůj celý život věnoval studiu Platóna. Již roku 1930 vydal F. Novotný *Platónovy Listy* — jejich vydání označuje překladatel Platónových Listů Johannes Irmscher (Akademie-Verlag — Berlin 1960, str. 11) jako nepochybně nejlepší komentář. Nyní, postupuje stejnou metodou, připojil k nim F. Novotný i vydání *Epinomidy*. Vlastnímu textu (s uvedením odchylek od vydání Burnetova, předchází krátké uvedení a zdůvodnění, proč jde o spis Platónův. O tom čtenář najde poučení i ve spisu F. Novotného *O Platónovi* (II 315/27). Za textem následuje komentář (str. 47—231!) a poté krátká úvaha o pěti prvcích, v nichž autor dokazuje, že proti Platónovu autorství nesvědčí to, že se v Timaiu hovoří o čtyřech prvcích, kdežto v *Epinomidě* o pěti (srv. *O Plat.* III 276 n.). Knihu uzavírá seznam literatury a rejstřík.

Kniha je psána jasnou latinou, takže čtenář snadno vnikne do složitého poměrně obsahu spisu. Ve vydání *Epinomidy*, vydaném Akademií, by bylo možno očekávat nějaké hodnotící úvodní slovo. Ale to je vcelku zbytečné. Čtenář, který po knize sáhne, bude jistě už do platonské problematiky zasvěcen odjinud. A tak toto vydání bude i bez tohoto úvodu — který by měl jistě ovšem ohlas — velkým úspěchem starší generace českých klasických filologů.

Radislav Hošek